

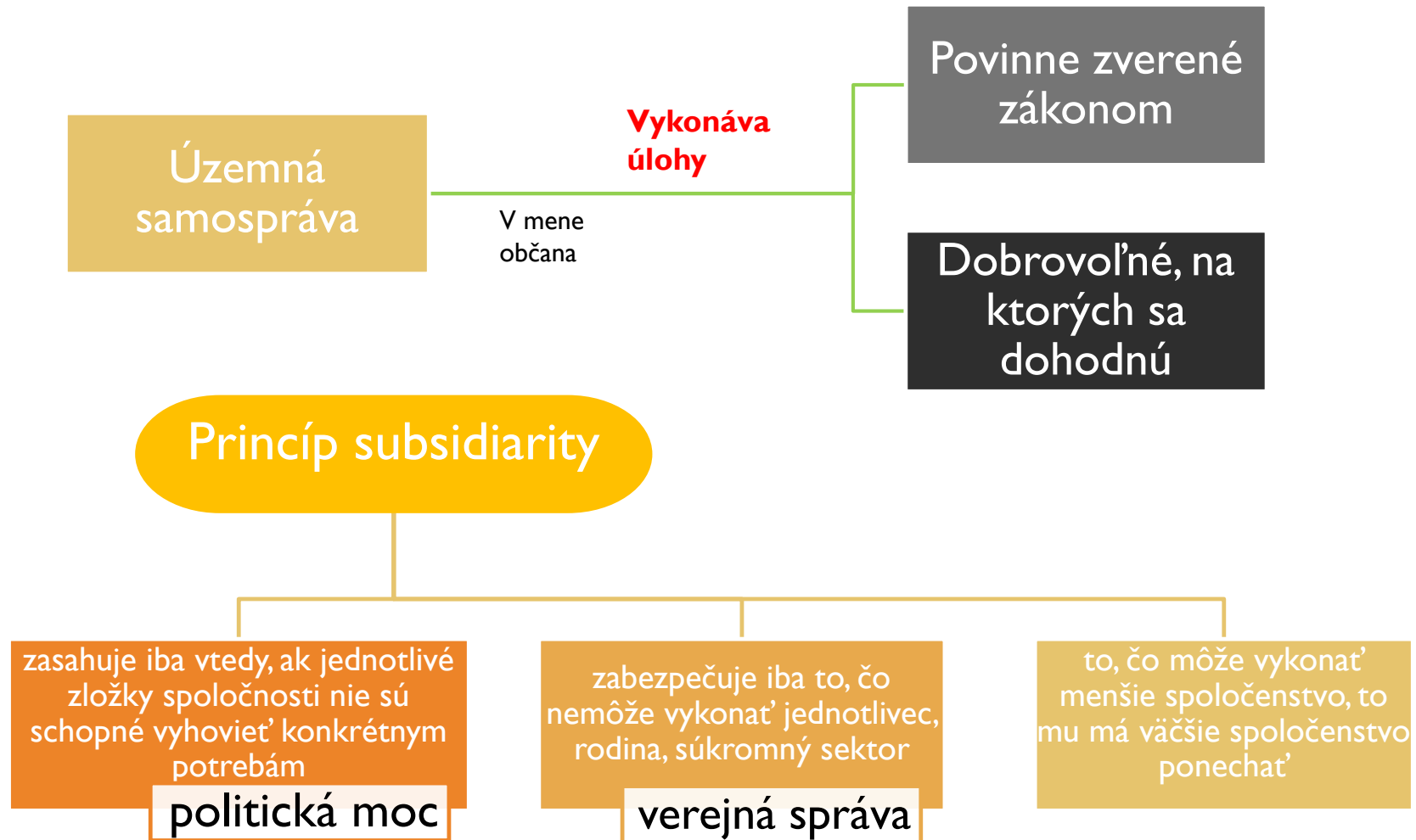

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

-
- **Čo je KOMUNITNÝ PLÁN a načo slúži samospráve** – legislatívne vymedzenie a východiská komunitného plánovania
 - Čo robí komunitný plán **zmysluplným a kvalitným** pre samosprávu a jej obyvateľov? Aký je rozdiel s inými strategickými materiálmi?
 - **Proces** komunitného plánovania

ORIGINÁLNA PÔSOBNOSŤ OBCE A PRINCÍP SUBSIDIARITY

KOMPETENCIE A ÚLOHY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Mestá a obce plnia úlohy v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení úlohy na úseku sociálnej pomoci (§4 ods.3 písm.p). Rozsah a úlohy v oblasti sociálnej pomoci pre miestnu samosprávu sú definované najmä prostredníctvom troch zákonov:

- Zákon č. 417/2013 Z.z. o **pomoci v hmotnej núdzi** - originálna pôsobnosť
- Zákon č. 305/2005 Z.z. o **sociálno-právnej ochrane a sociálnej kuratele** – (vykonáva opatrenia na predchádzanie vzniku porúch, organizuje výchovné a sociálne programy, poskytuje príspevok na dopravu za dieťaťom do DeD, poskytuje príspevok na tvorbu úspor pre dieťa umiestnené v DeD)
- Zákon č. 448/2008 Z.z. o **sociálnych službách**

KOMPETENCIE A ÚLOHY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Zákon 448/2008 o sociálnych službách definuje kompetencie a pôsobnosť miestnej (viac § 80) aj regionálnej samosprávy (viac § 81).

- **Poskytovanie alebo zabezpečovanie vybraných druhov sociálnych služieb** (nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba a odľahčovacej služba, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, terénna služba krízovej intervencie)
- **Posudzovanie odkázanosti** občanov na vybrané sociálne služby
- **Plánovanie a rozvoj sociálnych služieb** na svojom území

Sociálne služby sú originálnou kompetenciou miestnej samosprávy.

SLUŽBY NA KOMUNITNEJ ÚROVNI V SÚLADE S NÁRODNÝMI PRIORITAMI 2015 - 2020

Odborné činnosti, ktoré sa môžu vykonávať samostatne:

- Sociálne poradenstvo – základné a špecializované
- Sociálna rehabilitácia

Sociálne služby krízovej intervencie:

- Terénna sociálna služba krízovej intervencie
- Nízkoprahové denné centrum

- Integračné centrum
- Komunitné centrum
- Nočľaháreň
- Útulok
- Domov na polceste
- Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu
- Zariadenie núdzového bývania

SLUŽBY NA KOMUNITNEJ ÚROVNI V SÚLADE S NÁRODNÝMI PRIORITAMI 2015 - 2020

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- Zariadenie podporovaného bývania (ktoré nie je umiestnené v objekte alebo areály iného zariadenia sociálnych služieb s pobytovou formou)
- Zariadenie pre seniorov (do kapacity 40 miest v jednom objekte)
- Zariadenie opatrovateľskej služby
- Rehabilitačné stredisko
- Domov sociálnych služieb (iba s denným alebo týždenným pobytom, pri celoročnom pobyte iba v prípade ak splňa kapacitné podmienky Zariadenia podporovaného bývania)
- Špecializované zariadenie (do kapacity 40 miest v jednom objekte)
- Denný stacionár
- Opatrovateľská služba
- Prepravná služba
- Sprievodcovská služba a predčitateľská služba
- Tlmočnícka služba
- Sprostredkovanie tlmočnickej služby
- Sprostredkovanie osobnej asistencie
- Požičiavanie pomôcok

SLUŽBY NA KOMUNITNEJ ÚROVNI V SÚLADE S NÁRODNÝMI PRIORITAMI 2015 - 2020

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa
- Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti
- Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života
- Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (jasle)
- Služba včasnej intervencie

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

- Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií

Podporné služby:

- Odl'ahčovacia služba
- Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností
- Denné centrum
- Podpora samostatného bývania
- Jedáleň
- Práčovňa
- Stredisko osobnej hygieny

TYPY STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Kľúčové sú tri paragrafy zákona 448/2008

- § 8 definuje základné povinnosti obcí a vyšších územných celkov v oblasti sociálnych služieb - Obec a vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti **zabezpečuje dostupnosť** sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, a **právo výberu** sociálnej služby za podmienok ustanovených týmto zákonom.
- § 82 **Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia** – vysvetľuje tieto obsah a ciele týchto činností v rámci sociálnych služieb
- § 83 **Komunitný plán sociálnych služieb** (úroveň obcí) a koncepcia rozvoja sociálnych služieb (úroveň VÚC)

VÝCHODISKÁ STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA

- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím
- Dohovor OSN o právach dieťaťa
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020
- Národný program duševného zdravia
- Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím
- Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020
- Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti

VÝCHODISKÁ STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA

- **ÚROVEŇ ŠTÁT** - Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
- **ÚROVEŇ KRAJ** - Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii BSK na roky 2018-2023
- **ÚROVEŇ OBEC** – Strategické dokumenty obce, napr. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Aké zmeny plánovať v štruktúrovaní ponuky služieb pre obyvateľov a akým spôsobom ich realizovať?

Na základe čoho vybaviť dané územie potrebnými službami?

Ako účelne a hospodárne siet'ovať jednotlivé služby v záujme dosiahnutia čo najkomplexnejších a najefektívnejších ponúk pre uspokojenie potrieb ľudí?

NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- Priorita 1. - Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity
- Priorita 2. - Podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť.
- Priorita 3. - Podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrúvajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.
- Priorita 4. - Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

STRATEGICKÉ DOKUMENTY OBCE

- KPSS sa od iných strategických dokumentov líši tým, že užívatelia sociálnych služieb sú omnoho viac závislí na sociálnych službách ako iné cieľové skupiny pri iných strategických dokumentov.
- PHSR vníma sociálny rozvoj "širšie" – verejné služby, politika bývania, verejné zdravie,.... Každá oblasť by mala byť samostatne vypracúvaná podrobnejšie v strategických dokumentoch (napr. KPSS)
- KPSS sa robí za účelom plánovania rozvoja SS a ich finančného krytia. KPSS plánuje miestna samospráva najmä na tie služby, ktorá je povinná zo zákona vykonávať, zabezpečovať, financovať.

SÚVISLOSŤ MEDZI KOMUNITNÝM PLÁNOVANÍM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PROGRAMOVÝM ROZPOČTOVANÍM

- Programové rozpočtovanie (rozpočtovanie orientované na výsledky) je systém založený na plánovaní úloh a aktivít územnej samosprávy (obce/mesta) v nadväznosti na jej priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov

SÚVISLOSŤ MEDZI KOMUNITNÝM PLÁNOVANÍM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PROGRAMOVÝM ROZPOČTOVANÍM

- §83 ods.(5) bod e) ukladá určiť v KPSS aj finančné podmienky na tvorbu a realizáciu KPSS. Finančnými podmienkami sa rozumie určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce na spolufinancovanie potrebných kapacít jednotlivých druhov a foriem sociálnej služby.
- Z uvedeného dôvodu súčasťou KPSS sú aj finančné plány, ktoré rámcovo kvantifikujú zdroje na jednotlivé opatrenia, aktivity členené podľa zdrojov krytia a na jednotlivé roky.

§83 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

(I) Obec **vypracúva** komunitný plán sociálnych služieb a vyšší územný celok vypracúva koncepciu rozvoja sociálnych služieb v spolupráci

- a) s inými **poskytovateľmi** sociálnych služieb v ich územnom obvode,
- b) s **prijímateľmi** sociálnych služieb v ich územnom obvode.

§83 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Obec **vypracúva a schvaľuje** komunitný plán sociálnych služieb **na základe** národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom

- zohľadňuje **miestne špecifiká a potreby fyzických osôb** v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode,
- určuje **potreby** rozvoja sociálnych služieb a
- určuje **personálne podmienky,**
- **finančné podmienky,**
- **prevádzkové podmienky** a
- organizačné podmienky na ich zabezpečenie a
- do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

§83 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

(4) Obec a vyšší územný celok sú **povinné predložiť** návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb **na verejnú diskusiu**.

Obec je **povinná predložiť** návrh komunitného plánu sociálnych služieb **na schválenie obecnému zastupiteľstvu** do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

Vyšší územný celok je povinný predložiť návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb zastupiteľstvu samosprávneho kraja do dvanástich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

KOMUNITNÝ PLÁN OBSAHUJE:

- **analýzu poskytovaných sociálnych služieb** podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce
- **analýzu požiadaviek prijímateľov** sociálnych služieb a **d'alších obyvateľov** v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce
- **analýzu demografických údajov a sociálnej situácie** v územnom obvode obce
- **určenie cieľov a priorít rozvoja** sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, **vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity** týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce

KOMUNITNÝ PLÁN OBSAHUJE:

- **časový plán realizácie** komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, **vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok**, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb
- spôsob každoročného **vyhodnocovania plnenia** komunitného plánu sociálnych služieb
- **podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie** komunitného plánu sociálnych služieb

ĎALŠIE POVINNOSTI OBCÍ

- Obec **zverejňuje komunitný plán** sociálnych služieb v mieste obvyklým spôsobom.
- Obec **vydáva poskytovateľovi** sociálnej služby uvedenej v § 25, § 35, § 36 a 40 na jeho žiadosť bezplatne **písomné vyjadrenie o súlade** predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie podľa prvej vety vydá obec z vlastného podnetu.
- Súlad predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce sa posudzuje na základe **vopred určených a zverejnených kritérií** pri dodržaní princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie subjektov, transparentnosti, proporcionality, hospodárnosti a efektívnosti.

PROCES PLÁNOVANIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- **KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE** je metóda, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby, tak aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami

KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Ide o otvorený proces plánovania, ktorého cieľom je:

- **Napíňať potreby** občanov pomocou dostupných a kvalitných foriem pomoci
- Zabezpečovať **zdroje** na jednotlivé druhy sociálnych služieb
- **Hľadať optimálne riešenie** vo vybavenosti a efektívnosti sociálnych služieb, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí.

CIEĽOM KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA JE

- Posilňovať **sociálnu súdržnosť** všetkých obyvateľov mesta/obce/komunity
- **Predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii** ohrozených jednotlivcov a skupín
- Opäť **vtiahnuť do života** komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, alebo vyvolávajú strach a neistotu)

DOBRE SPRACOVANÝ KOMUNITNÝ PLÁN

- Je výsledkom **vyjednávania medzi všetkými účastníkmi** procesu
- Je naplňovaný v rámci **širokého partnerstva** v komunite
- **Zodpovedá miestnym** podmienkam a **potrebám**
- Stanoví **krátkodobé a dlhodobé ciele** a **priority rozvoja** komunity
- **Mapuje všetky** verejné, súkromné a dobrovoľné **subjekty** z hľadiska aktivít, ktoré smerujú k naplneniu vytýčených cieľov
- Obsahuje systém **sledovania a hodnotenia** postupu a **priebežného informovania** verejnosti

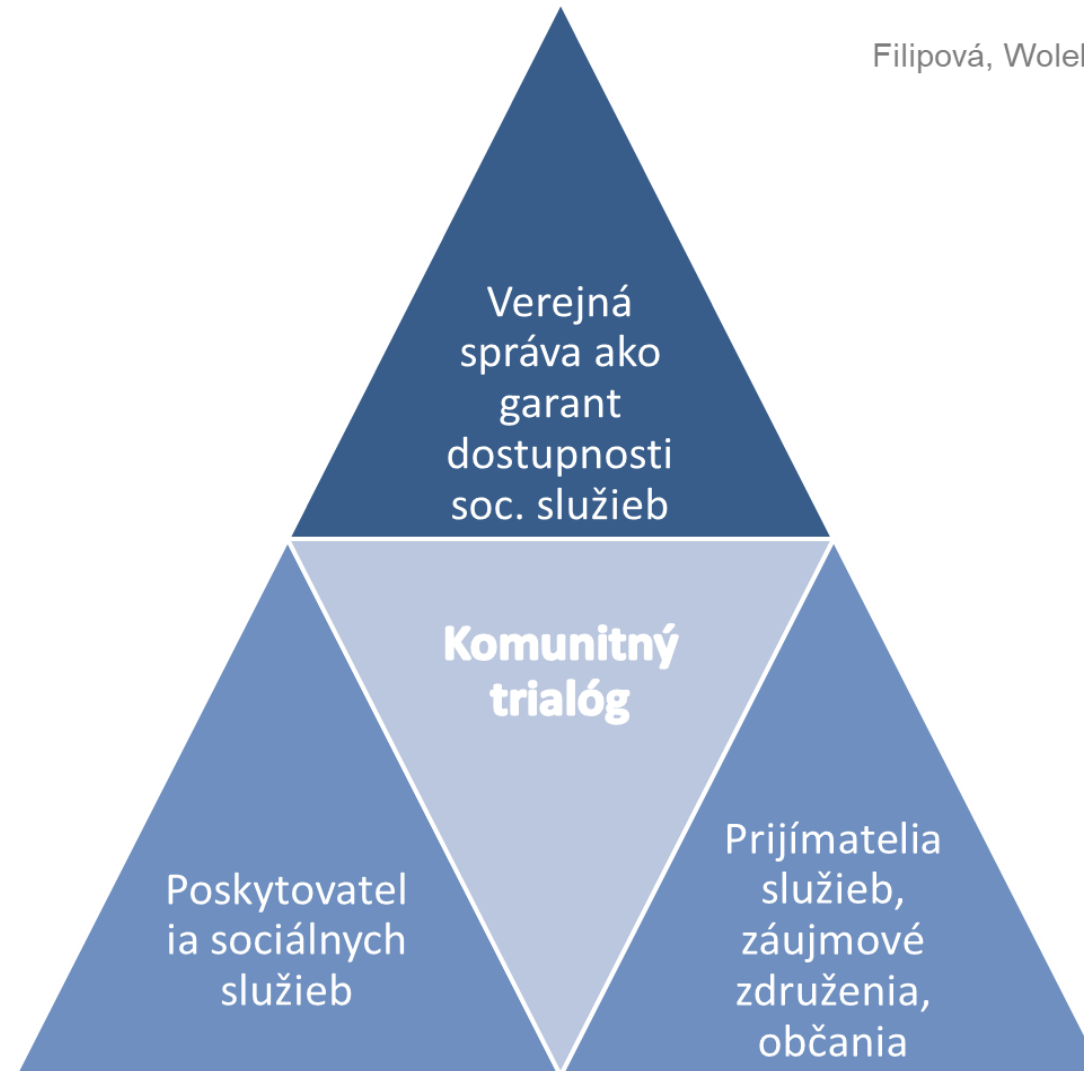
PRINCÍPY KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- **PARTNERSTVO A SPOLUPRÁCA** - Komunitné plánovanie prepojuje aktivitu a potreby občanov s rozhodovaním samosprávy.
- **TRANSPARENTNOSŤ A ZDIEĽANIE INFORMÁCIÍ**
- **SLOBODA VYJADROVANIA** - Každý má právo vyjadriť sa.
- **SPOLOČNÁ DOHODA** - Spoločná dohoda vymedzuje, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať, ale aj aké materiálne, finančné a ľudské zdroje budú využívané.
- **HĽADANIE NOVÝCH ĽUDSKÝCH A FINANČNÝCH ZDROJOV** - spolupráca s lokálnymi aktivistami, podnikateľmi, dobrovoľníkmi a podpora svojpomocných skupín, susedskej výpomoci alebo rodinnej starostlivosti.
- **PRIEBEH SPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU JE ROVNAKO DÔLEŽITÝ AKO VÝSLEDNÝ DOKUMENT**
- **LEGITIMITA** - prania a potreby prijímateľov, zástupcov verejnosti ako prípadných budúcich prijímateľov
- **RIEŠIŤ TO, ČO SA DÁ DOSIAHNUŤ**

ÚČASTNÍCI STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- **Zadávatel'** – obec, ktorá sú zodpovedná za zabezpečenie sociálnych služieb v danom území.
- **Poskytovatelia** - subjekty poskytujúce sociálne služby, bez ohľadu na zriaďovateľa.
- **Užívateľ' / Prijímateľ'** – osoby, ktorým sú sociálne služby poskytované, prípadne by mohli byť poskytované.
- **Externý spracovateľ' / realizátor** – externá organizácia/osoba facilitujúca plánovanie v oblasti sociálnych služieb.
- **Poskytovatelia iných služieb pre verejnosť'**
- **Verejnosť'**

Plánovací proces = partnerstvo

SPRACOVATEĽ / KOORDINÁTOR PLÁNOVACIEHO PROCESU

- Spracovateľ komunitného plánovania **koordinuje proces a priebežne spracováva** čiastkové písomné výstupy, vrátane konečnej podoby komunitného plánu.
- Spracovateľom môže byť:
 - Obec alebo jej pracovník, ktorý je odborník na komunitné plánovanie
 - Obcou poverený subjekt

UŽÍVATEĚ / PRIJÍMATEĚ

- U lidí odkázaných na pomoc zistujeme všechny ich potreby.
- Existují 4 základné skupiny občanov

Neohrození užívateľa

- to sú tí, ktorí už sú v systéme sociálnych služieb; služba im je poskytovaná, hoci nie sú na ňu odkázaní

Ohrození užívateľa

- to sú tí, pre ktorých sú služby určené ako kompenzácia straty sebaobslužnosti alebo odvrátenia rizika vylúčenia zo spoločnosti

Ohrození neuživatelia

- tí, pre ktorých sú služby nedostupné alebo ich odmietajú, hoci ich potrebujú

Neohrození neuživatelia

sociálnych služieb - to je väčšina obyvateľov, ktorí momentálne služby nepotrebujú, ale možno ich potrebovať budú

**Volené orgány –
Mestské/krajské zastupiteľstvo,
komisie zastupiteľstva
(sociálno-zdravotná, finančná)**

Odbor sociálnych vecí

Spracovateľ
Komunitného plánu

**Riadiaci výbor v zložení:
Garant plánovania (obec/kraj)
Kordinátor (spracovateľ)
Vedúci pracovných skupín
Vedúci a zástupcovia OSV**

Pracovná skupina:
**Rodiny s deťmi a
mládež**

Pracovná skupina:
**Osoby so
zdravotným
postihnutím**

Pracovná
skupina:
Seniori

Pracovná skupina:
**Osoby
v kríze/nepriaznivej
životnej situácii**

ETAPY PLÁNOVACIEHO PROCESU

Prípravná etapa

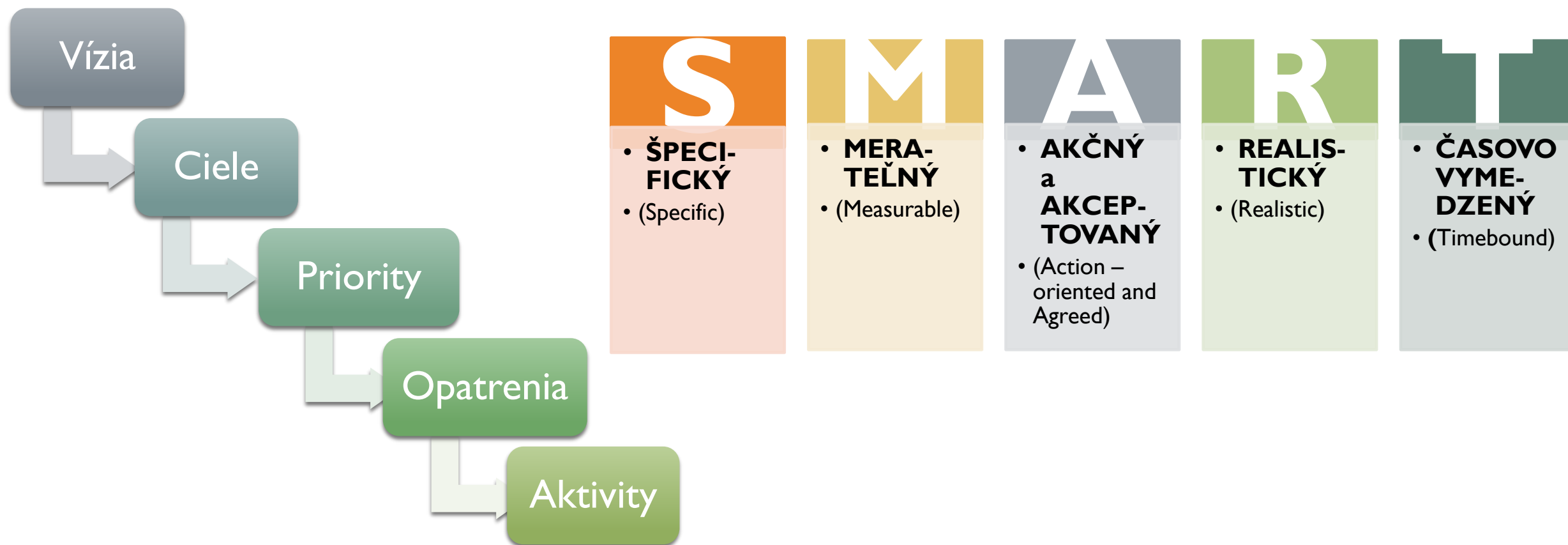
- Príprava prostredia
- Vytvorenie riadiacej štruktúry

Analýza
dostupnosti a
kvality sociálnych
služieb

Rozvojová etapa

Pripomienkovanie
a schvaľovanie
plánovacieho
dokumentu

ŠTRUKTÚRA STANOVENIA CIEĽOV

PREZENTÁCIA VZNIKLA V RÁMCI SPOLUPRÁCE

MIROSLAV CANGÁR (RPSP), MÁRIA FILIPOVÁ (ÚNIA MIEST SLOVENSKA)

MARIA MACHAJDÍKOVÁ, MARTINA PETIJOVÁ (NADÁCIA SOCIA)

